

Bryssel den 27 maj 2024
(OR. en)

9442/24

CONOP 26
CFSP/PESC 798

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Ärende:	Rådets slutsatser om EU:s ståndpunkt i fråga om ett skärpt förbud mot antipersonella minor (truppminor) inför den femte konferensen för översyn av konventionen om förbud mot antipersonella minor (truppminor)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om EU:s ståndpunkt i fråga om ett skärpt förbud mot antipersonella minor (truppminor) inför den femte konferensen för översyn av konventionen om förbud mot antipersonella minor (truppminor), som godkändes av rådet vid dess 4028:e möte den 27 maj 2024.

Rådets slutsatser om EU:s ståndpunkt i fråga om ett skärpt förbud mot antipersonella minor (truppminor) inför den femte konferensen för översyn av konventionen om förbud mot antipersonella minor (truppminor)

I- Inledning

1. Europeiska unionen (EU) står enad när det gäller att stödja och eftersträva målen i konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring¹. EU och dess medlemsstater har en lång historia av stöd för minröjning och förstöring av lagrade antipersonella minor samt för bistånd till offer för antipersonella minor, främjande av universalisering av konventionen och stöd till konventionsstaterna i deras fullständiga och effektiva genomförande av konventionen. Alla EU-medlemsstater är parter i konventionen sedan den 1 juni 2013.
2. Rådet anser att konventionen är ett viktigt instrument för nedrustning vars integritet, fullständiga genomförande och strikta tillämpning måste säkerställas och till vilket universell anslutning måste eftersträvas. Konventionen, som trädde i kraft för 25 år sedan, är en framgångssaga om nedrustningsdiplomati och ett exempel på vad unionen representerar: en regelbaserad världsordning som bygger på respekt för mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. I konventionen kombineras en kraftfull global norm om förbud mot användning, överföring och produktion av antipersonella minor med imponerande resultat när det gäller förstöring av lagrade antipersonella minor, minröjning av mark som är kontaminerad med minor och bestämmelsen att varje part som har möjlighet till det ska tillhandahålla relevant hjälp för minoffer som bör integreras i bredare nationella strategier, planer och rättsliga ramar.

¹ ”Konventionen”.

Konventionen har gett upphov till mätbara och betydande positiva effekter för humanitärt skydd, stabilisering, utveckling och nedrustning i hela världen, vilket bidrar till global fred och säkerhet och till genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling.

3. Rådet konstaterar att konventionens mål ännu inte har uppnåtts till fullo. Kontamination med antipersonella minor fortsätter att orsaka skada, ingjuta rädsla, omöjliggöra tillträde, hämma den socioekonomiska utvecklingen och hindra flyktingar och internflyktingar att återvända hem. Den börda som antipersonella minor och explosiva lämningar efter krig innebär för individer, familjer, samhällen, regioner och stater är fortfarande stor och oacceptabel. Rådet fördömer med kraft Rysslands olagliga anfallskrig mot Ukraina, liksom användningen av antipersonella minor och improviserade antipersonella minor, som gör Ukraina till det mest minkontaminerade landet i världen. Rådet är också oroat över ny kontaminering i länder som Irak, Libyen, Syrien, Jemen och Myanmar samt i Sahel. Rådet bekräftar att all användning av antipersonella minor var som helst, när som helst och av vilken aktör som helst fortfarande är helt oacceptabel för EU.
4. Rådet erinrar om att EU och dess medlemsstater är viktiga givare av hjälp till åtgärder mot minor i hela världen och stöder universalisering, undersökning och rövning av minerade områden, utbildning om minors risker, hjälp till offren, förstöring av lager, kapacitetsuppbyggnad samt forskning och utveckling inom teknik för mindetektering och minrövning. Sedan den senaste konferensen för översyn av konventionen 2019 har EU och dess medlemsstater förblivit stora givare till minåtgärder i världen och avsatt 26 miljoner euro 2022 och 38,5 miljoner euro 2023 inom ramen för krishanteringsinstrumenten, och ytterligare 8,5 miljoner euro 2022 och 16 miljoner euro 2023 inom ramen för humanitärt bistånd. Rådet erinrar också om det betydande kompletterande stödet från enskilda EU-medlemsstater vad avser finansiering av biståndsverksamhet och projekt för minåtgärder.
5. Rådet erinrar om bidraget till enheten till stöd för genomförandet av konventionen enligt rådets beslut (Gusp) 2021/257 av den 18 februari 2021 till stöd för Oslo-handlingsplanen för genomförande av 1997 års konvention om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring.

Detta beslut har gjort det möjligt för enheten till stöd för genomförandet att delta i genomförandet av Oslo-handlingsplanen, som antogs vid den fjärde konferensen om översyn av konventionen 2019, bland annat genom att främja universalisering och stödja konventionsstaternas insatser för att genomföra Oslo-handlingsplanens undersöknings-, minröjnings-, minriskutbildnings- och brottsofferaspekter.

6. Rådet uttrycker sin uppskattning för många partner och intressenter som har bidragit till utvecklingen av konventionen och dess framgångar under de senaste tjugo åren, inbegripet alla konventionsstater, internationella organisationer, civilsamhället, forskare och, när det gäller åtgärder mot minor, alla givare och aktörer. Mot denna bakgrund erkänner rådet bland annat de insatser som gjorts av den internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsen och den internationella kampanjen för förbud mot landminor. Rådet vill i synnerhet hedra minröjare i hela världen som med mod och beslutsamhet verkar för att göra mark tillgänglig och säker igen, och rådet hedrar minnet av dem som förlorat sina liv när de utfört detta arbete präglad av ädelmod. Rådet betonar vikten av att inkludera överlevande och deras representativa organisationer, inbegripet ungdomsorganisationer, kvinnorrättsorganisationer och kvinnoleda organisationer, i genomförandet och universaliseringen av konventionen. Rådet gratulerar enheten till stöd för genomförandet av konventionen till dess målmedvetna och ovärderliga arbete. Slutligen betonar rådet det starka partnerskapet och det utmärkta samarbetet mellan Förenta nationerna och EU när det gäller åtgärder mot minor.
7. Rådet välkomnar den kommande femte konferensen om översyn av konventionen i Siem Reap-Angkor den 25–29 november 2024 som en möjlighet att granska framsteg, bekräfta åtaganden och främja ytterligare universalisering och ett förstärkt genomförande av konventionen. Rådet anser att översynskonferensen bör uppmuntra till öppen och konstruktiv dialog mellan konventionsstaterna och involvera alla berörda parter i diskussioner om aktuella och framtida utmaningar samt påskynda framstegen mot uppnåendet av det gemensamma målet om en värld fri från antipersonella minor.
8. I ståndpunktsdokumentet under punkt II utvecklas EU:s mål avseende resultatet av översynskonferensen ytterligare.

II- EU:s ståndpunktsdokument inför den femte översynskonferensen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor samt om deras förstöring (Siem Reap-Angkor den 25–29 november 2024)

Europeiska unionen (EU) kommer att bidra konstruktivt till ett framgångsrikt samförståndsresultat vid konferensen om översyn av konventionen om förbud mot antipersonella minor (truppminor), varvid EU kommer att eftersträva att följande delar tas med i de tre planerade slutdokumenten:

- 1) översynen av konventionens tillämpning och status, 2) den politiska förklaringen och
- 3) handlingsplanen.

1) När det gäller översynen av konventionens tillämpning och status:

1. Identifiera nya genomförandeutmaningar som konventionsstaterna har mött på alla områden i konventionen (universalisering, efterlevnad, hjälp till offer, minröjning, förstöring av lager, samarbete och bistånd, öppenhet och informationsutbyte).
2. Erinna om det tyska ordförandeskapets slutsatser från det 21:a mötet för stater som är parter i konventionen om de aktuella utmaningarna i enlighet med de dokument som skickades ut till konferensen.
3. Sträva efter en detaljerad översyn av genomförandet av skyldigheterna inom ramen för konventionen sedan den fjärde översynskonferensen 2019, med utgångspunkt i det förberedande arbetet och slutsatserna från konventionens kommittéer, bland annat följande:

Universalisering

- a) Stödja alla insatser för universalisering, inbegripet dem som görs av ordförandeskapet, enheten till stöd för genomförandet och konventionens särskilda sändebud, och utveckla incitament för att främja universalisering, bland annat genom finansiering.

Genomförande av artikel 5

- b) Uppmuntra konventionsstaterna att i tid lämna detaljerad information om genomförandet av sina skyldigheter enligt artikel 5, särskilt när det gäller framställningar om förlängning.

- c) Erinrar om att 14 konventionsstater måste uppfylla sina skyldigheter i fråga om minröjning senast 2025 och beklagar att endast ett fåtal sannolikt fortfarande kommer att hålla denna tidsfrist.
- d) Uppmuntra ansträngningar från alla berörda konventionsstater, med tanke på de många framställningar om förlängning som förväntas under 2024. Uppmana konventionsstaterna att lägga fram detaljerade arbetsplaner för de begärda förlängningsperioderna, inbegripet en kostnadsanalys och kontextspecifika initiativ för utbildning om och minskning av minrisker i berörda samhällen.
- e) Uppmuntra konventionsstaterna att hålla nationella normer om åtgärder mot minor uppdaterade i enlighet med de senaste internationella normerna om åtgärder mot minor (*International Mine Action Standards*).
- f) Uppmuntra konventionsstater som rapporteras vara kontaminerade med antipersonella minor av improviserad typ att fortsätta att öka medvetenheten om behovet av att ta itu med denna kontaminering inom ramen för konventionen.
- g) Uppmuntra till stärkta synergier mellan kommittén för genomförande av artikel 5 och kommittén för förbättring av samarbete och bistånd samt till stärkt dialog med expertorganisationer.
- h) Stödja inrättandet av en informell stödgrupp för artikel 5-kommittén och fortsätta att undersöka hur artikel 5-processen kan stärkas, inbegripet synpunkter från berörda parter.

Genomförande av artikel 7

- i) Uppmana konventionsstaterna att uppfylla sina rapporteringsskyldigheter enligt artikel 7.

Ekonomiskt samarbete och bistånd

- j) Främja resultatet av den tredje globala konferensen om hjälp till brottsoffer och säkerställa att detta bidrar till den framtida handlingsplanen.
- k) Stödja det individanpassade tillvägagångssätt som kommittén genomför för att tillhandahålla en plattform där intresserade berörda konventionsstater kan presentera sina särskilda utmaningar och behov för berörda parter, inbegripet givare och operatörer som arbetar med åtgärder mot minor.

4. Se över genomförandemekanismerna i konventionen och stödja insatser och förslag för att förbättra dem där så är nödvändigt och i linje med konventionen.
 5. Mana till insatser för att finansieringen ska fortsätta och ny finansiering tillhandahållas för åtgärder mot minor, bland annat genom innovativ finansiering.
 6. Uppmana konventionsstater som släpar efter med bedömda bidrag till konventionen att rätta till detta, varvid det ska understrykas att ett politiskt åtagande om konventionen bör stödjas av ett finansiellt åtagande, och uppmuntra konventionsstater som har möjlighet till det att ge frivilliga bidrag till enheten till stöd för genomförandet av konventionen.
- 2) *Med avseende på den politiska förklaringen från Siem Reap-Angkor*
1. Förbinda sig till en regelbaserad världsordning som grundar sig på respekt för internationell rätt, inklusive människorättslagstiftning och internationell humanitär rätt, och stöd för en fortsatt multilateral dialog om nedrustning.
 2. Uttrycka sin uppskattning för att Kambodja står värd för den femte översynskonferensen, erkänna Kambodjas starka erfarenhet på alla områden av minåtgärder och dess beredvillighet att låta andra länder dra nytta av dess erfarenheter.
 3. Uttrycka sitt stöd för det kambodjanska ordförandeskapets prioritering av universalisering, genomförande av artikel 5 och stöd till offer, och erinra om EU:s stöd och beredvillighet att engagera sig på dessa områden.
 4. Bekräfta det starka åtagandet att upprätthålla normen mot antipersonella minor och stödja universaliseringen av konventionen.
 5. Erinra om att all användning av antipersonella minor var som helst, när som helst och av vilken aktör som helst fortfarande är helt oacceptabel för EU.
 6. Uttrycka konventionsstaternas politiska åtagande att genomföra Siem Reap-Angkor-handlingsplanen.
 7. Beklaga bristen på framsteg med universaliseringen av konventionen sedan 2017, då 33 stater står utanför, och uppmuntra till ett förnyat engagemang för universalisering från alla konventionsstater och andra aktörer.

8. Påminna om vikten av partnerskap med alla minåtgärdsaktörer, inbegripet med det civila samhället, nationella myndigheter för bekämpning av minor och den privata sektorn.
9. Bekräfta att improviserade sprängladdningar som uppfyller konventionens definition av antipersonella minor omfattas av skyldigheterna i konventionen.
10. Understryka att åtgärder mot minor ofta är avgörande för att möjliggöra socioekonomisk utveckling, fredsbyggande, stabilisering och tillträde för humanitärt bistånd.
11. Åta sig att beakta mångfald och jämställdhet och främja strategier för jämställdhetsorientering och konfliktmedvetenhet vid genomförandet av alla aspekter av minåtgärder samt i konventionens institutionella förfaranden.
12. Uttrycka oro över de många offren för antipersonella minor sedan den fjärde översynskonferensen, förteckna de mest drabbade länderna, jämföra uppgifter och trender med tidigare år och dra lärdomar för de kommande fem åren.
13. Undersöka fördelarna med och stärka befintliga synergier med andra instrument inom internationell humanitär rätt, såsom konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Dessa instrument är viktiga inslag i stödet till brottsoffer för att främja mänskliga rättigheter och ett effektivt deltagande av personer med funktionsnedsättning i samhället på lika villkor.

3) *Med avseende på Siem Reap-Angkor-handlingsplanen*

1. Behandla alla aspekter av genomförandet av konventionen, bästa praxis för genomförandet av konventionen, universalisering, förstöring av lager och kvarhållande av antipersonella minor, undersökning och röjning av minerade områden, utbildning om risker med minor, hjälp till offer, internationellt samarbete och bistånd samt åtgärder för att säkerställa efterlevnad.
2. Bygga vidare på de luckor och utmaningar som identifierats genom översynen av konventionens tillämpning och status för att gemensamt utarbeta förslag till innovation, förbättra och stärka genomförandet av konventionen i alla dess aspekter.

Understryka att åtgärder mot minor är en möjliggörande faktor och stöder säkerhet och humanitära insatser, stabilisering och socioekonomisk utveckling samt flyktingars återvändande och integrerat stöd till minoffer.

3. Erkänna bidraget från den nya agendan för fred och pakten för framtida åtgärder mot minor. Erkänna konventionens särskilda partnerskap med Förenta nationerna, Internationella rödakorskommittén, den internationella kampanjen för ett förbud mot landminor och Internationella centrumet för humanitär minröjning i Genève samt bidraget från partnerskapen med det civila samhället till genomförandet av konventionen.
4. Erinrar om bidraget från konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, agendan för kvinnor, fred och säkerhet och FN:s mål för hållbar utveckling.
5. Främja ett åtagande från alla konventionsstater att fullt ut genomföra och fullgöra sina skyldigheter enligt konventionen, bland annat genom att vidta lämpliga biståndsåtgärder när de är i stånd att göra detta, utöver minröjning, för att säkerställa social och ekonomisk rehabilitering av minoffer.
6. Främja stöd till nationella eller regionala dialoger mellan berörda parter för att ytterligare förbättra samarbetet och biståndet vid genomförandet av konventionen och uppmuntra parter som ansvarar för välbefinnandet i samhällen som berörs av minor och överlevande att bättra ta itu med de utmaningar de står inför genom förstärkt dialog och partnerskap.
7. Uppmuntra till utveckling av strategier för att på bästa sätt bistå minoffer på ett icke-diskriminerande sätt i syfte att tillgodose alla civila personers särskilda behov, inbegripet psykisk hälsa och psykosocialt stöd.
8. Uppmuntra till integrering av ett genusperspektiv och ta hänsyn till de olika behov och erfarenheter som människor i berörda samhällen har i planeringen av åtgärder mot minor.
9. Beakta miljö- och klimatkonsekvenserna av alla aspekter av åtgärder mot minor, uppmuntra konventionsstaterna att prioritera dessa aspekter i nationella strategier för åtgärder mot minor, rapportera om dessa aspekter, utse kontaktpunkter i de särskilda kommittéerna och beakta minkontaminering och åtgärder mot minor i nationella insatsplaner vid katastrofer, samt uppmuntra aktörerna att ta hänsyn till dessa aspekter i sina åtgärder och projekt.

10. Beakta internationella normer om åtgärder mot minor (*International Mine Action Standards*) och politiska rekommendationer från Internationella centrumet för humanitär minröjning i Genève (GICHD) i detta avseende.
11. Säkerställa respekten för centrala principer för åtgärder mot minor, inbegripet öppenhet, ansvarsskyldighet, ändamålsenlighet och effektivitet, inkludering och konfliktkänslighet.

Främja och undersöka olika sätt att dra nytta av bästa praxis från erfarenheter och utbyten på alla nivåer.
12. Stödja innovativa strategier såsom ny finansiering och finansieringsmekanismer för åtgärder mot minor.
13. Uppmuntra antagandet av åtgärder för att stärka artikel 5-processen i syfte att bättre möta de berörda staternas utmaningar och effektivt stödja dem så att de kan fullgöra sina skyldigheter i tid.
14. Stödja ökningen av det ekonomiska och tekniska stödet till minröjning och till minoffer.
15. Bekräfta att antipersonella minor av improviserad typ måste rapporteras och röjas genom åtgärder mot minor i enlighet med befintliga skyldigheter.
16. Erinra om frågan om olaglig användning av improviserade sprängladdningar som uppfyller konventionens definition av antipersonella minor som en kritisk fråga som bör övervägas i nästa handlingsplan, särskilt när det gäller utbildning om risker med minor.
